

judicii, a sinistris patientiæ inniteretur, a dextris humilitati. Porro Spes et Timor debere calcaria, Spes in dextro pede expectationem præmii, Timor in sinistro supplicii metum.

4. Et facta mora cum advesperasceret, et inclinata esset jam dies, rursus congregati sunt hostes in multitudine, ut dimicent contra eos. Pavet Timor, Spes accelerat; sed vix tandem ad consilium eos Prudentia, Temperantiaque revocavit. Et illa: Videtis, inquit, quia dies præcessit, et nox appropinquavit: et qui ambulat in tenebris, nescit quo vadat? Porro vobis grandis restat via, nec parva est hostium multitudo. Est autem miles quidam regi nostro fidelissimus, quem ego novi, castrum habens prope nos positum, et firmissimum est habitaculum; quia in petra posuit nidum suum. Divertamus ad illum, si placet, quia bonum est illic esse. Quod cum placuisset omnibus, et ducem itineris quæsissent, ait Prudentia: Armiger meus Ratio præcedet nos. Est enim gnarus viarum, et notus justitiæ, utpote consanguineus ejus. Præcedente itaque Ratione, cæteris subsequentibus, antevenit Ratio; et salutata Justitia, nuntiavit hospites adventare. Quærit illa qui sint; unde, ad quid veniant, sciscitatur. Et cum regem cognovisset, hilari vultu surgens fugientibus occurrit cum panibus, et obviavit illis quasi mater honorificata, susceptamque animam ab equo deposuit, et in penetralibus domus avida collocavit.

5. Insequitur hostilis exercitus, et castrum obsidens, undique inquit, si quis forte pateret ingressus, ac tanquam leo circuit quærens quem devoret. Sed cum undique illud munitum inveniunt, tentoria figunt, et excubias ordinant, ne quis ingredi aut egredi valeat, ut mane facto instructis machinis diruant et irruant super eos. Interim Pavor paviditate et sollicitudine non piger, nec unquam securus, commilitones excitat, Justitiam convenit, de minutione loci, de præparatione armorum quærit, adjiciens et illud, ne forte sustentationi deficiant alimenta. Ad hæc justitia respondit: Situs loci, ut animadvertere potestis, saxosus et inaccessibilis est, nec in armis, nec in machinis inimicorum timet insultum. Sed quia aridus est, paucos habet indigenas, quos arido hordeacei panis cibo utcumque sustentat. Et nunc supersunt nobis quinque panes hordeacei, et duo pisces. Et Timor: Quid hæc, inquit, sunt inter tantos? Cœpit igitur magis pavere et tædere: et arguens animam quod ab equo Desiderii descendisset, illud sæpius memorabat, esse novissima hominis illius pejora prioribus. Equus enim ille præpeti cursu festinus advolabat ad urbem, nunc solius Rationis commissus ducatu. Ipse, inquit, videris, si non melius erat tibi tunc magis, quam nunc.

6. Prope jam erat ut adversus Spem contraria sentientem Timor insurgeret; sed Temperantia Prudentiam advocavit. Accersita Prudentia improbitatem Timoris objurgans: in adversarios, inquit, tuus, o Timor, mucro desæviat. Nescis quia rex noster, rex virtutum est, Dominus fortis et potens, Domi-

nus potens in prælio? Eat igitur nuntius, qui suorum necessitates exponat, adjutorium flagitet, auxiliatorum adducat. Et quis ire poterit, ait Timor? Tenebræ operiunt terram, et muros obsidet hostium pervigil multitudo; et ignari viæ, tanquam in regione longinqua. Advocaverunt igitur hospitem suum Justitiam. Si quid, inquit, potes, adjuva nos. Quibus illa: Bono animo estote. Est enim mihi nuntius fidelissimus regi, bene notus curiæ, Oratio scilicet, qui in secreto noctis silentio per ignotas semitas arcana cœli penetrare, et cubiculum regis adere, et opportuna importunitate pium regis animum flectere non indoctus, supplicatione miserabili laborantibus auxiliolum solitus **1250** impetrare. Eat ille si placet: ecce enim præsto est. Cumque respondissent omnes: Placet! Prudentia quid regi insinuet, dictante Justitia ut fideliter agat, et ne vacuus revertatur præcipiente, cæteris, et maxime Timore, ut iter acceleraret deprecantibus, per occultos quosdam muri exitus dimissus est. At ille hostium cuneos penetrans securus omni ave velocior, in momento, in ictu oculi usque ad portas novæ Jerusalem pervenit. Quas cum clausas reperisset et pulsasset, janitoribus ægre ferentibus, quod intempestæ noctis silentio civitatem impleret clamoribus, et regi ipsi importunus esse non vereretur, ille perseverabat pulsans, et amplius loquebatur: Aperite mihi, inquit, portas justitiæ, et ingressus in eas confitebor Domino regi nostro in ore meo secundum multitudinem dolorum meorum, qui sunt in corde meo. Hæc, inquit, porta Domini mei. Justitia me misit ad vos, ut introducar ad regem, quia ad ipsum habeo secreta quæ perferam. Vox turbinis audita est in terra nostra.

7. Rex cum cognovisset nuntium esse Justitiæ introduci eum præcepit. Ingressa Oratio ad regem, adoravit, et ait: Rex, in æternum vive. Et ille: Rectene sunt omnia circa dominum tuum, et quæ illius sunt? Et Oratio: Recte, Domine, vestri gratia. Porro unum est necessarium. Servus ille vester a cornibus unicornium ad imperium regis ereptus, divertit ad militem vestrum dominum meum; et: Domine mi, terra illa australis et arens est, et cibum non habet. Det Dominus benedictionem, et terra nostra det fructum suum. En congregati hostes in multitudine, ut dimicent contra nos: da nobis, Domine, auxilium de tribulatione; quia non est alius qui pugnet pro nobis, nisi tu, Deus noster. Porro rex noster, cujus natura bonitas, motus his lacrymis ait: Quem mittemus? Ad quem Charitas: Ecce ego, Domine, mitte me. Rex autem quærebat de sociis; sed Charitas domesticam sibi familiam respondit sufficere. Exit ergo una cum nobili illo comitatu suo, Gaudio, Pace, Patientia, Longanimitate, Benignitate, Bonitate, Mansuetudine. His stipatus dux insignis progreditur, certusque de victoria, erecto signo triumphali primam pertransit inimicorum, secundamque custodiam, Cumque venisset ad portam, ultro aperta est ei. Ad cujus ingressum facta est lætitia magna in oppido. Cumque suadente Gaudio

vociferarentur omnes et acclamarent, exortus clamor exterorum castra perterruit. Et illi: Quæ est ista, inquit, vox exultationis in auribus nostris de castris Israel? Non ita heri et nudius tertius. Forte venit eis auxilium, et impetum facient in nos. Fugiamus ergo Israel; Dominus enim pugnat pro eis contra nos. Interim Charitas moræ impatiens, ordinari exercitum, aperiri portas, et persequi præcipit inimicos, aperte denuntians: Vadam ad portas inferi. Sicque uno impetu universus Charitatis exercitus procedit, quos Babylonii non ferentes fugiunt, sed non effugiunt. Cadunt a latere Timoris mille, et a dextris Charitatis decem millia.

PARABOLA III.

De pugna spirituali.

1. Inter Jerusalem et Babylonem ordinatæ sunt acies ad bellum. Hinc David manu fortis aciem producit virtutum terribilem et ordinatam: inde Nabuchodonosor Babylonis spiritualia nequitia, suumque vitiorum tumultuosum exercitum dirigit ex adverso. Procedit de castris David tirunculus novitius, nuper in militia regis juratus, et per manus ipsius æterni David verbi Dei gladio accinctus, et spiritualibus armis insignitus, ingentes gerens animos, et contra regis edictum, ad faciendum sibi nomen plusquam ad hostem vincendum impatientissimus. Equus erat ei fervidus, proprium corpus; de succo adhuc sæculi fortis, viridis, lascivus, animusque ejus conveniens, cui insidens ferebatur insignis; castrorumque suorum dedignans disciplinam, contemptis sociis, stoliola quadam presumptione longe præ cæteris progrediebatur, æstuans et **1251** anhelans ad faciendum sibi nomen. Videns David impetuosa ejus presumptionem, per Filium suum Salomonem sub interminatione ei mandavit: *Væ soli, quia si ceciderit, non habebit sublevantem* (Eccle. iv, 10). Cujus ille monia parvi pendens, cum sibi vel aliis ostendere magnæ virtutis suæ quæreret occasiones, et præclarum aliquod facinus moliretur, conspiciatur eminus in parte hostili unum de inimicis fortis maliæ, astutæ nequitia, arma habentem ignea, manusque plenas jaculis igneis, multos vulnerantem, vulneratos occidentem, occisos conculcantem, facile capientem, difficile relaxantem, spiritum Fornicationis.

2. Hic se ostensurum præsumens præclaram virtutem suam, impetum in eum dirigit, et promptum illum equum suum jejuniarum verberibus, et vigiliarum calcariis perurgens, totus fertur in illum. Clamat a tergo Prudentia, Parce, parce! clamat Discretio, Sustine, sustine! totusque eum concerepat Davidicus exercitus. Quos ille omnes surda aure præteriens, fertur miser totus in malum suum, et nescit. Videns Nabuchodonosor infremit, et malum ei parans dolos præmittit. Occurrunt enim illi a latere in præceptis ruenti sorores duæ, Superbia et Vana Gloria, acclamantes ei in dolo: Euge, euge! Quibus ille miser nimis credulus, totus fertur in præceptis, et nescit quæ jam undique eum circumval-

lent insidiæ. Spiritus quidem Fornicationis, jam crebro tales et talium impetus expertus, fugam simulat, et delusum miserum sequi provocat, donec per patentem portam in medio Babylonis introductum suis illi sociis tradidit illudendum. Gastrimargia et Fornicatio equum sibi vindicant, nec dominum suum jus in eo habere ultra permittunt. Jam quippe deficiebat, jam fatigatus divertere quærebat. In medio quippe pugnae sub pugnante ceciderat, et casu suo vehementer attriverat sessorem suum: quem illi cibis Babylonis refectum, reimpinguatum suis subdidere servitiis. In miserum vero Ira, Invidia, cæteraque vitiorum turba consurgit, et fiducia-liter supra dorsum ejus fabricant peccatores. Sed et Fornicatio cujus nisi terga fugientis nil adhuc ille viderat, aperta jam facie et impudenti fronte in eum consurgit, et spicula ignea in cor ejus torquet, gladiumque in cervicem ejus exerit, projectumque in terram conculcat; et coquo regis Babyloniorum Nabuzardam eum tradens, ejus immundis gurgitationibus subdidit illudendum. Nec jam patitur, ut honesta in eum vitia manum mittant; sed immundis scurris de coquina regis, id est fœdis et horrendis vitiis, exhibet irridendum. Sic igitur captus ab inimicis, ligatur funibus malæ consuetudinis, et præcipitatur in carcerem Desperationis.

3. Rex autem David cooperto capite lugebat, dicens: Absalon fili mi, fili mi Absalon! Vocansque unum regis clientelæ ac sedis in hujusmodi utilem et probatum, Timorem scilicet, ad requirendum eum dirigit, et Obedientiam secum mandavit, ut ereptum de carcere tutelæ committeret Obedientiæ. Missus Timor venit, et suscitatur miserum, ereptumque de carceribus claustris et vinculis, sicut sibi jussum fuerat, Obedientiæ tradidit: equum suum ei restituit, sed ferocem et rebellem, et qui vix ultra dominum dignaretur agnoscere. Quem Obedientia apprehendens et freno ferreo cohibens, licet renitentem plurimum et recalcitrantem, antiquo domino subdidit, docuitque eum mutare fortitudinem.

4. Susceptum itaque a Timore Obedientia deducens militem Christi, per aliam viam reduxit in regionem suam, primamque ei mansionem apud Pietatem constituit: ut scilicet animos ejus, quos Timor exacerbaverat, Pietas patris revocantis refocillaret. Secundam, apud Scientiam, ut sciret unde et quo sibi esset redeundum: sciretque uti et Pietate, et Timore, ne Pietas extolleret, Timor frangeret. Tertiam, apud Fortitudinem, quæ eum ad peragendum reditus sui iter confortaret. Quartam, apud Consilium, ut alterius eum consilio omnia faceret, nec a ducatu obedientiæ in aliquo declinaret. Quintam, apud Intellectum, ut non jam **1252** consilio tantum hominum, sed ipse jam intelligere inciperet quæ sit voluntas Domini bona, beneplacens et perfecta. Ad sextam mansionem pervenit miles Christi Sapientiæ, hospitibus suis eum prosequentibus, nec iter ejus deserentibus, ut jam ei sapiant bona Domini, et exinde cum Moyse, velut de monte Abarim,

repromissiones Dei incipiat contemplari (*Deut. xxxii, 49*). Et hinc jam pervenitur in Jerusalem, in regnum et civitatem David, in visionem pacis: ubi beati pacifici filii Dei interius et exterius omnibus pacificis ingressi, gaudium Domini sui celebrant, sabbatum sabbatorum. Amen.

PARABOLA IV (152).

De Christo et Ecclesia.

1. Simile est regnum cælorum homini regi, qui fecit nuptias filio suo (*Matth. xxii, 2*). Cumque dies instaret nuptiarum, consuluit Pater Filium, quam vellet ducere. Ille se elegisse et prælegisse Ecclesiam respondit a sæculo. At Pater: Sed captiva, inquit, tenetur in Ægypto, ibique servit in luto et latere (*Exod. i, 14*), venundata sub peccato. Induratum est cor Pharaonis super eam, et aggravata manus, nec dimittet eam nisi in manu forti (*Exod. iii, 11*). Et ego, inquit Filius, manus tua et brachium fortitudinis tuæ, intrabo Ægyptum in manu forti et brachio extento, et liberabo eam. Et ut obstruam os loquentium iniqua, et redimam eam a calumniis hominum, appendam in statera juxta pretium quo venundata est sub peccato, voluntatem scilicet peccati; et e contra pretium sanguinis mei: et invenietur illa minus habens, et perveniet ad victoriam judicium meum. At Pater: Plane, inquit, perveniet; sed lex est conjugii sponsæ requirere assensum. Requiretur, inquit. Inveni David servum meum, virum secundum cor meum. Mittam eum cum ci-thara, ut loquatur ad cor ejus, et advocet eam, et demulceat animos ejus, in luto Ægypti assuetos et putrefactos. Missus David Ægyptum ingreditur; et præparatum habens dulcissimum epithalamii canticum, eructavit de corde suo hoc verbum bonum: *Audi, filia, et vide, et inclina aurem tuam, et obliviscere populum tuum, et domum patris tui; et concupiscet rex decorem tuum, quoniam ipse est Dominus Deus tuus* (*Psal. xlv, 11, 12*). Jussus etiam Isaias e vestigio subsequitur, vidensque illam in vinculis captivitatis: *Consurge, inquit, consurge, induere fortitudinem brachii Domini. Elevare, elevare, consurge, Jerusalem; solve vincula colli tui, captiva filia Sion* (*Isa. li, 9; lii, 1, 2*).

2. Cumque etiam alii multi intrassent patriarchæ et prophetæ, omnes eadem nuntiantes, tandem aliquando intelligens illa gratiam Dei, surgensque de pulvere, dixit: Recordatus es mei, Domine Deus meus. Misereris, cujus misereris, et misericordiam præstas, cujus misertus eris (*Exod. xxxiii, 19*). Et subsequens quod sapiens illa Abigail: *Quis, inquit, me det in ancillam servorum Domini mei, ut lavem pedes servorum Domini mei?* (*I Reg. xxv, 41*.) Moxque exsurgens, sicut ipsa Abigail, ascendit super asinam, id est, subdidit sibi carnem suam, et secuta est servus regis. Occurrit sponsus festivus et hilaris: tenensque manum dexteram ejus, et in voluntate sua deducens eam, et cum gloria suscipiens eam,

(152) Inter Spuria locum habet in antiquis editionibus, uti et sequens.

introduxit in civitatem regni sui, et in cubiculum genitricis suæ. Et in lectulo charitatis suæ eam collocans, et gratiæ suæ ornamentis eam condecorans, lævamque suam sub capite ejus ponens, et dextera sua eam amplexans: *Adjuro vos, inquit, filia Jerusalem, ut non suscitatis, neque evigilare faciatis dilectam donec ipsa velit* (*Cantic. ii, 6, 7*). Posuitque sexaginta ex fortissimis Israel, qui ambirent lectum, ad bella doctissimos: et uniuscujusque ensis super femur suum, propter timores nocturnos. Osculansque eam osculo oris sui (*Cantic. i, 1*), et valedicens ei abiit in regionem longinquam accipere sibi regnum, et reverti. Mandavitque ei per Osee prophetam: *Multo tempore me exspectabis; et non erit tibi sacerdos, nec sacrificium* (*Ose. iii, 3, 4*).

3. Cujus Pharaon ille Ægyptius captans absentiam, convocato exercitu: Veni, inquit, persequar et comprehendam, dividam spolia, implebitur anima mea: **1253** *evaginabo gladium meum, interficiet eos manus mea* (*Exod. xv, 9*). Surgensque cum omni malitiæ suæ nequitia. Ecclesiæ persecutionem indixit. Moxque ejus castra aggrediens, comprehensum Petrum, fratremque ejus Andream crucifixit, Paulum decollavit, Joannem exsilavit, Bartholomæum decoriavit, Stephanum lapidavit, Laurentium et Vincentium ustulavit, et sanctorum mortibus, mortiumque et tormentorum generibus omnia complevit. Posuerunt morticina servorum Dei escas volatilibus cæli, carnes sanctorum bestiis terræ. Effuderunt sanguinem innocentem tanquam aquam in circuitu Jerusalem, et non erat qui sepeliret (*Psal. lxxviii, 2, 3*). Videns Ecclesia defensores suos positos ut oves escarum, ingemuit, et facta est amaritudo ejus amara. Sed terra Ecclesiæ sanguine martyrum impinguata, fidelium segetes multiplici quodam germine refundebat: et in præcisione unius centum vel mille reddens, unde vinci sperabatur vincebat.

4. Quod barbara illa inimici nequitia deprehendens infremuit, et ad nota calliditatis suæ arma refugiens, a persecutione interim conquievit, viresque contraxit, gladium revocavit, consilium mutavit. Nullus pejor, inquit, quam domesticus inimicus. Effundam igitur contentionem super principes eorum, et errare eos faciam in invio, et non in via (*Psal. cvi, 40*). Et eum dicent: Pax, pax; non erit pax (*Jerem. vi, 14*). Sed suscitabo inter eos hæreses et schismata, et civili et intestino quodam bello omnia turbabo: et facilius suo eos gladio faciam interire, quam meo. Dixit, et mox terribilis illa hæcenus Ecclesiæ acies ordinata facta est non terribilis, quia deordinata. Mutuis quippe se vulneribus impetentes, seque invicem hostiliter concidentes, hostibus a longe stantibus et ridentibus, risum et insultationem, Ecclesiæ vero luctum et intolerabilem incussere dolorem. Amaritudo enim ejus prius amara, nunc facta est amarior, cum vipereo quodam malo a filiis suis deflebat discerpi viscera sua. Sed

continuo egregii curiæ Christianæ milites prævalere videntes astutam inimici malitiam, spiritum resumpserunt, arma fidei corripuerunt: et malum ex semetipsis viriliter auferentes, Alexander cum multis Arium; Augustinus Manichæum multosque alios; Hieronymus Epicuræum Jovinianum, cæterique cæteras hæresum et schismatum pestes pervadentes vel fortiter trucidaverunt, vel prudenter a castris propulerunt, pacemque Ecclesiæ et gaudium restituerunt.

6. Sed heu, heu! nec mare fluctibus, nec ista vita carere potest tentationibus; nec potest esse pax firma et solida, nisi in regione sua. Videns enim peccator, et invidie irascitur, dentibus fremit et tabescit, et nova parans bella ad spiritualia malitiæ arma se convertit; convocansque sui exercitus egregios illos duces, spiritum scilicet Fornicationis, spiritum Gulæ, spiritum Avaritiæ: Videtis, inquit, quia nihil proficimus, et jam totus mundus post ipsos abiit. Sed adhuc experiri habent vires nostras, qui gloriantur se jam effugisse vel eluisse artes meas. Dixit, et castris eos Ecclesiæ immittens, et dormientes omnes et ebrios nocte inveniens (qui enim dormiunt, et qui ebrii sunt, nocte dormiunt et nocte ebrii sunt) (*I Thess. v, 7*), continue omnia turbavit. Mox enim omnes se ipsos amantes, quæ sua sunt quærentes, non quæ Jesu Christi, hæreditate sibi vindicaverunt sanctuarium Dei, et polluerunt tabernaculum nominis ejus (*Psal. lxxiii, 7*): non Deo in eo, sed voluntatibus et voluptatibus suis servientes, quæque Deo oblata vel sacrata, in suos usus vertentes. Facientes enim sibi de nominibus et officiis religionis nomina et auctoritates avaritiæ, elationis et vanitatis, tunicam illam charitatis inconsumibilem desuper textam per totum (*Joan. xix, 23*), purpureumque illud fidei pallium pretioso sanguine tinctum, quibus nuditatem sponsæ Sponsus operuerat cæteraque religionis ornamenta, reluctanti et reclamanti Ecclesiæ detraxerunt: eamque denudantes, nec se vestientes, quam custodire debuerant, nudam reliquerunt, et de statu quietis eam exturbantes, quantum in ipsis est, de mundo fugere compulerunt.

6. Sed illa clamans, plorans, et nudata turpitudine, **1254** et discoopertis natibus, omnia occulta et pudenda sua risui omnium deflens exposita, orat filios uteri sui, nec miserentur; obsecrat, et irridetur. Et utraque manu totis viribus paniculos quosdam canonicæ vel monasticæ religionis, qui vix manus diripientium effugerant, circa cor et vitales illas partes astringens, hos saltem dimitti sibi precatur, nec auditur. Et ipsos enim sui illi, non custodes, sed latrones, diripere conantur; ut vel nuditatem suam non ferens, de hoc mundo fugiat, vel inter eos in frigore malitiæ eorum moriatur. Fingentes tamen nonnunquam se misereri, vestem de simulatione virtutum et dissimulatione Vitiatorum, manu Hypocrisis utrimque contextam vendere illi conantur. Quam illa detestans e

et abominans, non suscipit, non recognoscit. Novit illam Sapientiæ manibus contextam, tinctam et sacratam Agni sanguine, a Sponso sibi derelictam, a filiis sublatam. Aliam nescit, sed abjicit et respuit. Ideo abjicitur, respuitur, conspuitur, et omnibus opprobrio habetur.

7. Hæc sunt nostra, hæc sunt Ecclesiæ periculosa tempora: in quibus in pace facta est amaritudo ejus amarissima (*Isa. xxxviii, 17*). Sed tria vae abierunt: adhuc restat unum vae, scilicet angelus Satanæ, in angelum lucis se transfiguraturus, sessurus in templo Dei, et ostensurus se tanquam sit Deus. Qui jam mysteria iniquitatis operatur (*II Thess. ii, 3-10*), prænuuntis ejus jam undique Ecclesiæ suggillantibus: *Ecce hic, et ecce illic* (*Luc. xvii, 23*). Sed, o Sponsa Christi, noli credere, noli exire: sed sustine Sponsum tuum, qui te non despiciet, nec obliviscitur in tribulatione: sed quarta vigilia veniet ad te ambulans super mare (*Matth. xiv, 25*). Et veni, Domine; veni ad liberaandum eam, Domine Deus virtutum, qui vivis et regnas per omnia sæcula sæculorum. Amen.

PARABOLA V.

De fide, spe, et charitate.

1. Rex nobilis et potens tres habuit filias, Fidem, Spem et Charitatem. His delegavit civitatem eximiam, humanam Animam. In qua cum tres sicut arces, Rationabilitas, Concupiscibilitas, Irascibilitas, unicuique suam contradidit: Fidei primam, Spei secundam, Charitati tertiam. Rationabilitati præficitur Fides, quia fides non habet meritum, cui humana ratio præbet experimentum. Concupiscibilitati Spes, quia concupiscere nos non licet quæ videmus, sed quæ speramus; et spes quæ videtur, non est spes. Irascibilitati Charitas, fervor scilicet fervori, ut fervor virtutis fervori naturæ dominetur, imo fervor naturalis atollat se in fervorem virtutis. Ingressæ illæ, unaquæque pro posse suo domum suam ordinat et procurat. Custodem ergo domus suæ in Rationabilitate Fides ponit Prudentiam, ut suum jus in ea sibi conservet, et rationem sub legibus fidei et intra terminos a fide positos cohabeat. Ut autem fiducialiter in domo ageret, addidit et Obedientiam. Ut Obedientia processum operis, et tolerantiam haberet laboris, subdidit et Patientiam. Ut autem etiam inferiorem actuum vel sensuum familiam regere bene posset et dispensare, ipsam ei Dispensationem suffecit. Ut secundum Apostolum honeste et secundum ordinem omnia fierent (*I Cor. xvi, 40*), addidit et Ordinem. Ne maledictio intraret domum (maledicta omnis domus indisciplinata), custodem in porta posuit Disciplinam.

2. Spes autem in Concupiscibilitate domui suæ Sobrietatem præfecit, ut jus suum in ea sibi conservaret, et principales ejus sibi semper servare compelleret. Ut autem inferiorem voluntatum et voluptatum familiam discrete regere sufficeret, ipsa ei subdidit Discretionem. Cui etiam contra concupiscentiam carnis addidit Continentiam contra con-

cupiscentiam oculorum, Constantiam; contra ambitionem sæculi, Humilitatem. Et ne egestas intraret domum (*ubi enim multa verba sunt*, sicut dicit Salomon, *ibi multa egestas* (Prov. xiv, 23), Silentium custodem posuit in limine.

3. At Charitas suam domum ad austrum et meridiem **1255** positam, amicæ sibi Pietati commisit; jusque suum omne ei tradidit, subdens ei ad obsequium primum Munditiam corporis; deinde, congruas exercitationes, videlicet lectiones, meditationes, orationes, et spirituales affectiones. Et ne ingressa domum miseria conturbaret Beatitudinem filiorum Dei, qui in septimo gradu (*Matth. v, 9*), id est in perfectione beatitudinis positi, in domo Charitatis ludunt et jucundantur, ipsam Pacem custodem in porta constituit. Sic ordinatis domibus suis, totius civitatis quasi præpositum quemdam et œconomum posuerunt Liberum Arbitrium.

4. Quo peracto, redeunt in domum patris puellæ regię. Inimicus homo superveniens, ordinem et gloriam civitatis videns et invidens, machinatur insidias; et ingredi cupiens, corruptis duobus de præcipuis civibus, Discretionem et Dispensationem, universæ malitiæ suæ exercitum introduxit per portas Rationabilitatis et Concupiscibilitatis. Præpositus civitatis Liberum Arbitrium, qui totius civitatis dimissus erat custos et arbiter (paterfamilias quippe peregre proficiscens dedit servis suis potestatem cujusque operis), ligatur vinculis ferreis et in cererem mittitur. Præcipitatis de arce Rationabilitatis custodibus suis, mox contra Fidem Blasphemia inducitur. Cum qua irruentes contradictiones, commotiones et confusiones, cæteraque hujusmodi turba, eunctaque sibi diripientes, sibi que quidquid libebat vindicantes, in Rationabilitate nihil rationis reliquerunt; et janitore perempto, scilicet Disciplina, omnibus intrandi et exeundi copiam præbuerunt.

5. Porro in domum Spei, Concupiscibilitatem scilicet, ingressa, et omnia sibi vindicans domina Luxuria, totam eam de superioribus dejectam ad ima devolvit, et Concupiscentiæ carnis Continentiam, Concupiscentiæ oculorum Constantiam, Ambitioni sæculi Humilitatem conculcandam tradidit et illudendam. Et perempto Silentio janitore, omnibus et intrantibus et exeuntibus fecit portam patere. Sobrietatem vero et socias sobrietatis virtutes aut occidit, aut incarceravit, aut in exilium destinavit. Exinde ad superiorem civitatis arcem conscenditur, et Pace janitore et custode summæ beatitudinis perempto, Miseria ingreditur. Mox enim domina

A Superbia ascendens in arcem (*Superbia enim eorum qui te oderunt, ascendit semper* (Psal. lxxiii, 23), Pietatem de ea impie deturbavit, totamque illam Pietatis et Pacis familiam morte vel exilio damnavit. Jam quicumque vult, sanctuarium Dei ingreditur: quæcunque sancta in eo, quæcunque hactenus filiis Levi tantum accessibilia erant et visibilia, jam profanata, jam direpta ab inimicis, in Babylonem transferuntur; et de vasis templi concubinis regis Babylonii propinatur. Sic capta est et confusa tota civitas; secundum gloriam ejus facta est ignominia ejus.

B 6. Confusis omnibus, ad dominas tristes nuntius venit perditæ civitatis. Conturbatæ illæ pedibus Patris provolvuntur, auxilium deprecantes. Causante illo et custodis Liberi Arbitrii arguente negligentiam: Quid, inquiunt, o Pater, Liberum Arbitrium potest sine adjutrice gratia? Et ego, inquit, dabo gratiam; sed præmittendus est Timor. Ipse enim præbit ante illam parare vias ejus. Egressus Timor a facie Domini, venit ad civitatem, baculum habens disciplinæ in manu ejus; invenitque portam difficultatis obseratam, et obfirmatam vectibus malæ consuetudinis. Janitor proceax et improbus carnis lascivia in portis aderat, qui Timori satis infestus, opprobriis et conviciis eum fatigabat. At ille facto impetu fiduciæ, frangens vectes malæ consuetudinis, portas diruens difficultatis, miserum illum corripit, et baculo eum disciplinæ quem tenebat, usque ad mortem perurget: statimque signum advenientis Gratia super portas elevans, totam civitatem vertit in timorem. Post quem Gratia ingreditur civitatem, secum totum illum Virtutum cœlestium exercitum adducens. Mox pars inimica disparuit, Virtutes vero ad nota præsidia recurrunt. Procedentes illico et se ipsas deceptas fuisse accusantes Discretio et Dispensatio **1256** veniam precantur: prodit de vinculis et ad occursum dominæ Gratia festinat Arbitrium, sub regno Gratia nunc tandem se sperans fore liberum. Ferula præparantur filiabus regis domus suæ, et mensæ ponuntur congruæ. In mensa quippe Fidei panis ponitur doloris, et aqua angustia, et cætera poenitentia ferula. In mensa Spei panis confortans, et oleum exhilarans faciem, et cætera consolationis ferula. In mensa Charitatis panis vitæ, vinumque lætificans, et omnes deliciae paradisi. Jam ingrediuntur et epulantur, et custodiunt civitatem. Sed nisi Dominus custodierit civitatem, frustra vigilat qui custodit eam (*Psal. cxxvi, 1*).

CONFESSIO PRIVATÆ FORMULA

Seu oratio poenitentis ad Christum devotissima, quæ Bernardo non male ascribitur.

A 1. In unione acerbissimi doloris tui, qui causam doloris mei assumpsisti, et emendationem pro peccatis meis suscepisti, Domine Jesu Christe, cum universitate dolentium, vere poenitentium, et te in veritate quærentium, confiteor tibi omnia peccata mea, mala commissa, et bona ommissa, vel non pure aut negligenter facta, sicut tu ea melius nosti in numero, pondere et mensura; et dies perditos vitæ meæ, in quibus te offendi, et laudem tuam minui, et a te summo bono cecidi, et proximum in casum traxi. Suscipe ergo, Domine, de mea misera vita residuum annorum meorum; pro his vero quos male vivendo perdidisti, quibus perditæ vixi, cor contritum et humiliatum, Deus ne despicias. Dies mei declinaverunt et perierunt sine fructu. Impossibile est ut eos revocem; sed placeat tibi; ut recogitem illos in amaritudine animæ meæ. Domine, abyssus profundissima miseriæ meæ abyssum invocat altissimæ misericordiæ tuæ. Ne contineas in ira miserationes tuas, et fontem inexhaustum misericordiæ tuæ circa me exsiccare ne permittas propter peccata mea, qui misereris omnium, et nihil odisti eorum quæ fecisti, dissimulans peccata hominum propter poenitentiam, Tuum est, Domine, remittere peccata; miserere mei, dum tempus est gratiæ et miserationis; et dum tempus est emendationis, da mereri gloriam benedictionis, ne in die consummationis me feriat verbum maledictionis.

B 2. Fac me, quæso, Domine, assueta mala relinquere et quæ tibi placent peragere; et studium, quod huc usque in peccatis exercui, te adjuvante, deinceps in tua voluntate da ut exerceam, ut ubi abundavit delictum tua gratia reabundet. Rogo te propter temetipsum, et per amorem piissimæ matris tuæ gloriosæ Virginis Mariæ, et per intercessionem omnium sanctorum tuorum atque electorum tuorum, ignosce omnibus peccatis, negligentis et ignorantis meis, et ne perdas me cum omnibus iniquitatibus meis, neque in finem iratus reserves mala mea. Recordare, Domine Jesu, quia tuum non est perdere quidquam eorum quæ pater tuus dedit tibi; quin

A tibi proprium est misereri semper et parcere, neminem perdere, sed salvare. Nam Pater tuus misit te in mundum, non ut judices mundum, sed ut vitam habeamus per te; ut sis propitiatio nostra, et advocatus noster, non contra nos. Quod enim nos debuimus, tu solvisti; quod nos peccavimus, tu luisti; quod nos negleximus, tu supplisti.

B 3. Proficiat ergo nunc, Domine, et in extremis meis, plenaria, imo superflua satisfactio, amarissima mors tua, et pretium inestimabile fusi sanguinis tui, commemoratio satisfactionis tuæ, venerabile mysterium corporis et sanguinis tui, quod tibi quotidie offertur in Ecclesia pro salute fidelium servorum tuorum: in quo es tu ipse sacerdos et sacrificium; ille qui offert pariter et cui offertur, et hoc ipsum quod offertur, ad promerendam in præsentem gratiam, quam non mereor; ad obtinendam in futurum requiem et gloriam, quam tua amarissima mors impetravit. Imperfectum meum, Domine Jesu, oculi tui viderunt; sed tu, pie, misericors et præstabilis super malitia, ne, quæso, imputes mihi ad æternum supplicium, qui omnia ad summum et **1257** perfectum bonum optime, et perfectissime, et sapientissime præordinasti; et ne permittas me deleri de libro vitæ; sed offer mihi portionem, quæ me contingit, in subsidium tuæ videlicet pretiosæ passionis, pro qua voluisti hominem habere tibi cohæredem in terra viventium.

C 4. Te igitur, Domine, moveat et inclinet ad misericordiam humanæ fragilitatis consideratio, qui nosti quæ sit hominis substantia, et quod non vane constitueris hominem super terram; et conserva me opus tuæ pietatis, ne incassum circa ipsum laboraveris, neve infructuosa sit me immaculati cruoris tui effusio. Tu, qui es purificationem faciens peccatorum, præsta, ut emundatis per te peccatorum sordibus, illustrataque mentis facie cognoscam te, teque agnosce in directione jugiter ad te tendam, ut felici tandem exitu ad te merear pervenire, Jesu Christe, Deus meus et Dominus meus, qui cum Patre et Spiritu sancto vivis, etc.